

Datum
2021-05-28

Diarienummer
GSN-2021/369.601

Handläggare
Karin Särkijärvi Zettervall
Karin.Sarkijarvi-Zettervall@huddinge.se
Magdalena Eiger
Magdalena.Eiger@huddinge.se

Grundskolenämnden

Ärendebalans avseende pågående och avslutade ärenden rörande kränkande behandling/incidentrapporter, klagomål och skolinspektionsärenden

Förslag till beslut

Nämnden har tagit del av Ärendebalans avseende pågående och avslutade ärenden rörande kränkande behandling/incidentrapporter, klagomål och skolinspektionsärenden

Beskrivning av ärendet

Ärendebalansen avser en sammanställning av pågående och avslutade ärenden rörande incidentrapporter, klagomål och skolinspektionsärenden från och med 2020-11-01 till och med 2021-04-30. Ärendebalansen inkluderar en jämförelse med läsåren 2018/2019 och 2019/2020, motsvarande period.

Incidentrapporter

I skollagen (2010:800) skärptes kravet på att skolhuvudmannen ska informeras om incidenter.

- Det ska finnas rutiner för hur information/anmälan mellan huvudman, personal, barn, elever och vårdnadshavare ska ske då någon i verksamheten får kännedom om att ett barn eller en elev upplever sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.
- Ansvarsfördelningen mellan huvudmannen och rektorn ska vara tydlig.
- En utredning ska allsidigt belysa vad som inträffat och analysera orsakerna till detta samt omfatta både den eller de som kan ha utövat kränkningen och den som blivit utsatt för den.
- Utredningen ska ledas av rektorn eller någon med motsvarande ledningsfunktion om någon i personalen misstänks för att ha utsatt ett barn eller en elev för trakasserier eller kränkande behandling.
- I varje enskilt fall ska en bedömning göras om en anmälan till andra myndigheter ska ske.
- Det finns en tydlig rekommendation från Skolverket att dokumentera alla incidenter i skolan. Utredning ska ske så snart misstanke finns eller att en

elev uppfattar sig utsatt vilket innebär att incidenter utreds oavsett om det är kränkande behandling i skollagens mening eller inte.

En effektiv process

Det stöd som utgår från förvaltningen är uppbyggt kring de lagstyrda delarna om arbetet mot kränkande behandling och kravet på att det ska finnas rutiner för mottagande och utredande av klagomål som riktats mot verksamheten.

Genom ett samarbete mellan förvaltningens utredare och kommunens grundskolor har en arbetsgång vuxit fram, tillsammans drar utredare slutsatser av incidentrapporter, klagomål och skolinspektionsärenden som sedan på olika sätt återförs till verksamheten. Enheterna kan många gånger själva hitta effektiva åtgärder och när behov finns stöd i arbetet. Ett effektivt arbetssätt har utvecklats där brister i verksamheten tidigt upptäcks och åtgärderna blir omedelbara.

Skollagen anger att skolor ska ha årliga planer mot kränkande behandling och skolinspektionen följer upp skolornas planer i samband med såväl inspektioner av verksamheter som vid utredning av individärenden. Som en följd av det systematiska arbetet har samtliga grundskolorna giltiga planer mot kränkande behandling som är utformade enligt Skolverkets allmänna råd för området.

Ett digitalt strukturstöd har utvecklats för att säkerställa att lagstadgad anmälningsskyldighet från personal till rektor och vidare från rektor till huvudman följs samt att nödvändig dokumentation i samband med utredningar sker. Samtliga grundskolor använder det digitala strukturstödet och på varje skola finns en av rektor utsedd utredningsgrupp. Förvaltningen följer kontinuerligt upp skolornas arbete och återkopplar i såväl enskilda individärenden som genom utbildningsinsatser rörande lagstiftning, uppdrag och konkret arbete.

Återkopplingar i förhållande till lagrum sker också i samband med klagomål samt skolinspektionsärenden.

Ärendemöte 1 och 2

En gång i veckan träffas verksamhetschef grundskola, biträdande verksamhetschefer och utredare för att uppdatera om nuläget på individnivå och prioritera behov och stödåtgärder. Digitalt strukturstöd, klagomål och skolinspektionsärenden är grund för dagordningen och beslut om insatser/stöd kopplat till individärenden fattas.

En gång i månaden träffas verksamhetschef grundskola, biträdande verksamhetschefer, enhetschef central elevhälsa, utvecklingsledare samt utredare. Utifrån en gemensam ärendebalans går mötet igenom mönster, analyserar behov och beslutar om insatser på enhetsnivå.

Spindelnätverket – Nätverk för likabehandling

Ett nätverk för likabehandling har bildats med syfte att höja kunskapsnivån och utveckla likvärdigheten för arbetet med att anmäla, utreda, dokumentera och åtgärda kränkande behandling. Alla skolor har en utredningsgrupp med behörighet till det digitala systemet och som under rektors ledning ansvarar för

utredningsarbetet. Deltagarna i nätverket är hämtade ur skolornas utredningsgrupper. Nätverket leds av utredare på grundskoleavdelningen och styrgrupp är verksamhetschef grundskolan och de två biträdande verksamhetscheferna för grundskolan.

Fyra möten per läsår planeras och agenda vid ett av dessa möten är att i det digitala strukturstödet anmäla och utreda misstanke om kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. Handlingsutrymmet vid disciplinära åtgärder inkluderas.

Återkommande är också den så kallade Planverkstaden inför skolornas upprättande av årliga planer mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Case

Utredare på förvaltningen leder workshops med CASE utifrån avidentifierade skolinspektionsärenden rörande kränkande behandling. Målgruppen är all personal i en skola och arbetet utgår från verklighetsbaserade situationer. Utifrån lag och uppdrag utvecklas arbetssätt för den egna skolan.

Incidentrapporter och tryggheten ökar

Incidentrapporter ökar i antal

När antalet incidentrapporter ökar är det lätt att förhastat dra slutsatsen att också otryggheten ökar när det i själva verket kan vara ett resultat av en ökad ambition att tidigt reagera på oönskade beteenden för att göra skolmiljön trygg.

Skyldigheten att anmäla och utreda kränkande behandling inträder så snart en elev upplever sig utsatt eller att det finns misstanke om att en elev kan vara utsatt.

Skolor som vid sidan av andra trygghetsfrämjande åtgärder arbetar systematiskt med att tidigt reagera på misstanke om eller upplevd kränkning får på sikt ett minskat antal incidentrapporter.

Skyldigheten att anmäla och utreda kränkande behandling inträder så snart en elev upplever sig utsatt eller att det finns misstanke om att en elev kan vara utsatt. I en jämförelse med samma period förra året har antalet incidentrapporter för samtliga kommunala grundskolor i Huddinge ökat från 1660 till 1861. Utredningar där elev upplever sig utsatt av vuxen har däremot minskat från 47 till 38.

KOMMUNALA GRUNDSKOLOR	Antal Incident-rapporter	Varav Mindre utredningar	Varav vidare utredningar <i>Möjliggör enskilda elevsamtal*</i>	Varav Elev-Elev	Varav Vuxen-Elev	Planer mot diskriminering, trakasserier o kränkande behandling
2020-11-01 – 2021-04-30	1861	1116	745	1823	38	Alla skolor har giltiga planer
2019-11-01 – 2020-04-30	1660	1012	648	1613	47	Alla skolor hade giltiga planer
2018-04-30 – 2019-11-01	1707	1378	329	1669	38	Alla skolor hade giltiga planer

*Att få göra sin röst hörd och att vara delaktig i beslut som rör barnet är centralt i barnkonventionen

Tryggheten bland elever ökar

Resultat från den årliga elevenkäten visar att upplevd trygghet för de lägre årskurserna under de senaste åren legat på en jämn och stillastående nivå (88 %) medan trygghetsresultatet för årskurs 7–9 har ökat från 85 till 95 %. Vid en jämförelse med riket för VT21 har Huddinge högre trygghetsresultat i både mellanstadiet och högstadiet (Skolinspektionens enkät genomförs i årskurserna 5 och 9).

Studieron har haft en positiv trend i årskurserna 3–9 under perioden 2018–2021. I mellanstadiet har Huddinge en högre andel elever som upplever studiero än riket (70 % jämfört med 68 %) och i högstadiet är skillnaden ännu lite större till Huddinges fördel (71 % jämfört med 64 %). Många skolor beskriver både trygghet och studiero som utvecklingsområden de arbetar aktivt med.

Platser

Skolgård, uppehållsrum, korridorer och andra platser under elevens fria tid sticker ut vad gäller var kränkningar sker. Inom nätverket för likabehandling, Spindelnätverket, har organiserad rastverksamhet för ökad trygghet och trivsel uppmärksammat. Som goda exempel har Visättraskolans och Glömstaskolans rastverksamhet lyfts för Spindel-nätverkets övriga deltagare. På Visättraskolan har antalet incidentrapporter minskat sedan en organiserad rastverksamhet, vid sidan av andra trygghetsfrämjande åtgärder, införts.

PLATSER	2020	2021
OBS! Flera platser kan anges i en incidentrapport		
Toaletter	14	23
På nätet	41	19
Matsal	65	73
Idrottshall	82	70
Lektionssal	245	249
Skolgård, uppehållsrum	117	561
Korridor, förflyttningsytor	340	320
Andra platser	413	162

Klagomålshantering och Skolinspektionsärenden

Klagomål

Klagomål inkluderar alla olika typer av ärenden som rör verksamheterna förskoleklass, grundskola, fritidshem och grundsärskola. Klagomål kan gälla vad som helst inom verksamheten, från till exempel skolmaten till simundervisningen. Det är en mindre del som härrör sig till kränkande behandling.

Förvaltningen har valt att särskilt tydliggöra vårdnadshavarnas möjlighet till att lämna klagomål. Alla skolors egna hemsidor har länk till formuläret på kommunens hemsida och rektorerna uppmanas också att hänvisa missnöjda vårdnadshavare till klagomålshantering.

Huddinge kommun ska enligt 4 kap. 7 och 8 §§ skollagen (2010:800) ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen och om det framkommit brister se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Det finns möjlighet att lämna klagomål på verksamheten via formulär på hemsidan, via e-post eller via telefon. Ibland inkommer även klagomål från Skolinspektionen som överlämnas till den lokala klagomålshanteringen. Skolinspektionen gör då ingen egen utredning, men begär i vissa fall en redovisning för uppföljning.

När huvudmannen tar emot ett klagomål riktat till en enhet startas en utredning direkt. Skolan kontaktas och lämnar ett bemötande till utredare. Om brister upptäcks sätts åtgärder in i form av stöd till rektor. Rektor får information om vilka rättsliga bestämmelser som är aktuella samt aktivt stöd gällande till exempel det digitala strukturstödet eller gällande utredning av behov av särskilt stöd samt upprättande av åtgärdsprogram. Syftet med omedelbara insatser är att åtgärda upptäckta brister under utredningens gång så det upphör. Vid behov följs åtgärderna upp av förvaltningen. Resultatet av utredningen meddelas klagande.

En svagt ökande trend

När sammanställningen genomförs gällande klagomål delas de in i kategorier där fokus ligger på kränkande behandling och särskilt stöd. Detta för att följa Skolinspektionens tillsynsområden men även för att det är två områden med tydliga krav i skollagen. Det rör individärenden och förvaltningen har en skyldighet att agera efter barnets bästa. Det är inom dessa områden som stödinsatser oftast behövs.

I en jämförelse med samma period förra året kan förvaltningen se en svagt ökande trend av antalet klagomål.

Vid samma period 18/19 var antalet klagomål avsevärt högre, särskilt inom kategorin "kränkande behandling". Förvaltningen bedömer att skolorna förbättrats sitt arbete mot kränkande behandling och därför har antalet klagomål minskat. I ett treårigt perspektiv ses en nedåtgående trend gällande klagomål över kränkande behandling, även om årets siffor är en lite högre än förra årets.

Klagomål om särskilt stöd har över perioden varit relativt lika i antal.

Kategorin "övrigt" skiljer sig avsevärt från två år bakåt i jämförelse med förra året och i år. För två år sedan inkom ett antal klagomål gällande samma ärende på två av kommunens skolor, dessa stod för det höga antalet då. Ändringar i arbetslag på den ena skolan och ändringar i skolledning på den andra skolan har genomförts.

Skolinspektionen

Vårdnadshavare har möjlighet att anmäla upplevda brister hos huvudmannen till Skolinspektionen som enligt 26 kap. skollagen är tillsynsmyndighet.

I Huddinges kommunala grundskolor rör anmälningarna främst ärenden gällande kränkande behandling, rätt till extra anpassningar och/eller särskilt stöd samt elevers rätt till utbildning (hög/problematisk frånvaro).

Vid skolinspektionsärenden ställer Skolinspektionen ett antal frågor som ska besvaras av huvudmannen i samråd med rektor. Skolinspektionen beslutar antingen om att ett ärende avslutas eller att huvudmannen föreläggs att vidta åtgärder. Om åtgärder inte vidtas kan huvudmannen föreläggas med vite.

Enheterna får utifrån det som framkommer i anmälningarna stöd om brister upptäcks. Ett exempel på stödåtgärder är möten med enhetens skolledning för diskussion och information.

Gällande skolinspektionsärendena kan förvaltningen se att antalet inkomna anmälningar är ungefär lika som tidigare perioder. En märkbar skillnad är att ärenden gällande särskilt stöd minskat.

KOMMUNALA GRUNDSKOLOR	Klagomål inkomna till kommunen	Skolinspektions-ärenden
2020-11-01-2021-04-30	48	10
2019-11-01-2020-04-30	38	12
2018-11-01- 2019-04-30	68	13
	<ul style="list-style-type: none">Särskilt stöd 5 (8) (8)Kränkande behandling 13 (9) (20)Hög frånvaro 1Bemötande/kommunik.1Skolmaten 1Trygghet 1Tillsyn 1Ledighet 2Lokaler 0Skolgården 0Undervisning 0Klassindelning 1Övrigt 22 (21) (40)	<ul style="list-style-type: none">Särskilt stöd 1 (4) (6)Kränkande behandling 5 (6) (3)Hög frånvaro 2Trygghet 1Övrigt 0 (2) (4)Lärarnas ansvarsnämnd 1

Klagomålsrapportering framöver

Under 2020 genomförde Skolinspektionen en tematisk kvalitetsgranskning av kommuners och fristående aktörers klagomålshantering. Huddinge kommun var utvalda för intervjuer med rektorer och förvaltningen som ägde rum under våren.

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömde Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behövde inledas inom följande område:

Huddinge kommun behöver utveckla arbetet med klagomålshantering genom att sammanställa och kategorisera flera typer av klagomål som en del av huvudmannens systematiska kvalitetsarbete.

Från och med den här perioden delas därför inkomna klagomål in i flera kategorier. Med start den 1 maj 2021 ska även alla rektorer för de kommunala

grundskolorna rapportera in de klagomål de får lokalt på skolorna. Utredare har tillsammans med en e-strateg på KSF-IT tagit fram en e-tjänst för rektorerna att rapportera i.

Genom att utöka rapporteringen till att även inkludera de klagomål som finns på skolorna samt använda oss av fler kategorier skapar huvudmannen tydlighet och ökar transparensen. Utifrån de inrapporterade klagomålen från skolorna samt de klagomål som lämnats till kommunens klagomålshantering kommer huvudmannen öka möjligheten att upptäcka mönster på specifika skolor. Det leder på längre sikt till att huvudmannen kommer kunna identifiera mönster och problemområden tidigare och då ge ett bättre riktat stöd till skolorna tidigare. Insatserna kommer kunna sättas in snabbare och därmed kommer ett önskat resultat uppnås på kortare tid. Förhoppningen är att kunna undvika utdragna processer på skolorna som inte gynnar de enskilda eleverna eller organisationen.

Utredare tillfrågades om en intervju efter granskningen. Den finns publicerad på Skolinspektionens hemsida.

Johan Skofteröd
Utbildningsdirektör

Anna-Karin Mäntylä
Skolchef